

רשומות

הצעות חוק

11 בנובמבר 1981

1554

י"ד בתשון התשמ"ב

עמוד

12	חוק לתיקון פקודת ביטוח רכב מנועי (מס' 4), התשמ"ב-1981.
14	חוק העונשין (תיקון מס' 20), התשמ"ב-1981.

חוק לתיקון פקודת ביטוח רכב מנועי (מס' 4), התשמ"ב-1981

1. בסעיף 1 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשל"ל-1970¹ (להלן — הפקודה), במקום הגדרת "מבטח" יבוא :

"מבטח" — חברה, אגודה שיתופית, תאגיד חוץ או חתם המורשים לפי חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א-1981², לעסוק בביטוח בענף ביטוח רכב מנועי לפי פקודה זו; "

2. בסעיף 3 לפקודה, בסופו יבוא :

"(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), פוליסה לפי דרישותיה של פקודה זו לענין רכב חוץ שלגביו הוצא כרטיס בין-לאומי, אין חובה שתבטח את בעל הרכב הנוהג בו וכל אדם הנוהג בו בהיתר ממנו מפני נזק גוף שנגרם להם בתאונות דרכים כמשמעותם בחוק; היה הנפגע אדם כאמור, לא תהיה לו עילת תביעה על פי החוק.

דברי הסבר

(ב) המבוטח בביטוח לפי סעיף קטן (א) (2) יהא זכאי לפיצוי כפי שהיה זכאי לקבל נפגע אחר לפי החוק.

כאשר תייררים מביאים עמם לישראל רכב, אין הם חייבים לבטח עצמם בישראל, והם נעזרים בהסדר שנקבע על פי הסכמים בינלאומיים, הנקרא "הכרטיס הירוק". הסדר זה מכסה ביטוח צד ג' בלבד, ואינו מכסה את הנהוג עצמו. גם ביטוח החובה ברוב מדינות העולם אינו חל על הנהוג (צד א').

סעיף 15 לפקודה הסמיך את שר האוצר להתקין תקנות בדבר החלת הוראות הפקודה על רכב המובא ארצה לתקופה מוגבלת. תקנת 6 לתקנות ביטוח רכב מנועי (תעודת ביטוח), התשל"ל-1970, אומרת :

"15. לענין הפקודה יהיה כוחו של כרטיס ביטוח רכב בין-לאומי ככוחה של תעודת ביטוח שהוצאה מטעם מבטח, ויראו את הפוליסה השייכת לאותו רכב כאילו היא פוליסה לפי דרישותיה של הפקודה."

לסעיף 2 פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשל"ל-1970 (להלן — הפקודה), כפי שתוקנה במקביל לחקיקת חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן — חוק הפיצויים), קובעת את חובת הביטוח בשימוש ברכב מנועי; סעיף 3 לפקודה אומר :

3. (א) פוליסה לפי דרישותיה של פקודה זו היא פוליסה שהוציא מבטח שהיה מורשה בשעת הוצאתה והיא מבטחת את —

(1) בעל הרכב והנהוג בו — מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן — החוק), ומפני חבות אחרת שהם עשויים לחוב בשל מותו או חבלת גופו של אדם שנגרמו על ידי השימוש ברכב מנועי או עקב השימוש בו ;

(2) בעל הרכב הנוהג בו וכל אדם הנוהג בו בהיתר ממנו — מפני נזק גוף שנגרם להם בתאונות דרכים כמשמעותם בחוק.

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320; ס"ח התשל"ג, עמ' 201; התשל"ה, עמ' 234; התשל"ו, עמ' 2.
2 ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

(ד) לענין סעיף קטן (ג) —

"רכב חוק" — רכב מנועי הרשום בחוק לארץ שהובא לישראל לתקופה מוגבלת בהתאם להוראות פקודת התעבורה;³

"כרטיס בין-לאומי" — כרטיס מטעם מבטח רכב שהוא חבר במשרד ארצי של משרד כרטיס ביטוח בין-לאומי, הוא "משרד הכרטיס הירוק", ובלבד שהמשרד הארצי האמור הוא חבר נספח במרכז הבין-לאומי של משרד הכרטיס הירוק ויש לו הסכם הדדיות עם המשרד הארצי בישראל.

ביטול סעיף 7

3. סעיף 7 לפקודה — בטל.

דברי הסבר

לפנינו הגדרת "מבטח" בסעיף 1 לפקודה היא:
1 ל"3 "מבטח" — חברה, אגודה שיתופית או חתם המורשים לפי סעיף 7 לעסוק בעסקי ביטוח רכב מנועי.

סעיף 7 לפקודה קובע כי הרשות רשאית להרשות גופים כאמור לעסוק בעסקי ביטוח רכב מנועי, אם יציבותם הכספית מניחה דעתה, וכי הרשות רשאית להפקיע הרשאה כאמור אם יציבותם הכספית חודלה להניח דעתה. "הרשות" לענין זה היא שר האוצר או מי שהוא מינה.

חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א—1981, קובע את הסמכות והשיקולים למתן רשיון מבטח ולביטול רשיון כאמור. אין מקום להליכי רישוי נפרדים לענין הפקודה ומוצע לקבוע כי מי שקיבל רשיון מבטח ובין הענפים הנקובים ברשיונו נמנה ענף ביטוח רכב מנועי לפי הפקודה, יהיה "מבטח" אף לענין הפקודה. מכאן גם שמי שרשיונו בוטל לפי חוק הפיקוח לא יהיה רשאי עוד לעסוק בביטוח לענין הפקודה, בין אם הביטול נבע מחוסר יציבות כספית ובין אם מעילה אחרת.

מכאן שהמחזיק כרטיס כזה אינו עובר על הוראות הפקודה האוסרות שימוש ברכב ללא ביטוח לפי דרישות הפקודה. אולם נראה כי אין התקנות משנות את היקף חבותו של המבטח הור שהוציא את הכרטיס, ואם התחייב לכסות נזקי צד ג' בלבד לא יוכל הנהג לתבוע ממנו פיצוי אם נפגע בתאונה.

נטען כי המצב המשפטי בענין זכויותיו וחובותיו של הנהג הור אינו ברור, הן לענין הוראות הפקודה והן לענין חוק הפיצויים, עקב חוסר ההתאמה שבין הכיסוי הביטוחי שמעניק הכרטיס הירוק לבין דרישות הפקודה.

מוצע להסדיר ענין זה בחקיקה הראשית ולקבוע כי הכרטיס הירוק עונה על חובת הביטוח לפי הפקודה, אף אם הפוליסה השייכת לו אינה מכסה את הנהג ברכב, ואין לנהוג שנפגע בתאונת דרכים עילת תביעה על פי חוק הפיצויים. מכאן שכלפי המבטח תהיה לו עילת רק אם הפוליסה מכסה חבות זו, על פי דיני מדינתו של הור. אם קיימת לו עילת שלא על פי חוק הפיצויים, דהיינו על פי דיני הנוזקין, יוכל אף לתבוע על פי עילת זו. זאת משום שסעיף 8 לחוק הפיצויים שולל עילת תביעה על פי פקודת הנוזקין רק ממי שתאונת דרכים מקנה לו עילת תביעה על פי חוק זה.

3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

חוק העונשין (תיקון מס' 20), התשמ"ב-1981

- תיקון סעיף 2
1. בסעיף 2 לחוק העונשין, התשל"ז-1977¹ (להלן — החוק העיקרי) —
- (1) בהגדרת "פרסום", אחרי "חזותי" יבוא "או שמיעתי";
- (2) בהגדרת "פרסום", במקום פסקה (1) יבוא:
- "(1) בדברים שבעל פה — להשמיע מלים או צלילים בפה, באמצעים מכניים או באמצעים אחרים, בהתקלות ציבורית או באופן שאנשים הנמצאים במקום ציבורי יכולים לשמוע אותם, או להפיץ בין כמה אנשים דבר העשוי להשמיע מלים או צלילים, למוכרו או להציעו למכירה";
- תיקון סעיף 5
2. בסעיף 5(ב) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (15) יבוא:
- "(16) תקנה 18(ג) לתקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ לארץ), התש"ח-1948²."

דברי הסבר

סעיף 1
לאחרונה מתגברת התופעה של הפצה והשמעה לציבור של תקליטים וסרטי הקלטה שיש בהם הסתה נגד המדינה.

המונח "פרסום" כהגדרתו בסעיף 2 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, מוגבל למוצג חזותי ואין הוא כולל מוצג שמיעתי. כמו כן, הביטוי "פרסום" לגבי דברים שבעל פה, מוגבל להשמעת מלים ובהבדל מפרסום בכתב, אינו כולל הפצת מכשירי השמעה והצעתם למכירה לציבור.

בהתאם לתיקון המוצע תורחב הגדרת "פרסום" כדי לכלול גם מוצג שמיעתי; ובדברים שבעל פה, תכלול הגדרת "פרסום" גם הפצה, מכירת והצעה למכירה של דבר העשוי להשמיע מלים או צלילים.

סעיף 2
סעיף 5 לחוק קובע עבירות שבית משפט בישראל מוסמך לדון בהן גם אם בוצעו בחוץ לארץ.

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע בענין קדוש נ. מדינת ישראל ע"פ (ב"ש) 110/78 (פסקים מחוזיים תשל"ט (1), עמ' 387), קבע שאין לבית משפט בישראל סמכות לדון בהפרת תנאי של היתר יציאה שניתן על פי תקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ לארץ), התש"ח-1948, כאשר העבירה בוצעה כולה בחוץ לארץ.

ואלה ההגדרות הקיימות:

"פרסום" — כתב או דבר דפוס וכל מוצג חזותי שלפי צורתו, תבניתו או כל בחינה אחרת הוא עשוי להעלות מלים או רעיונות, בין שבמתווה הוא דומה לכתב או לדבר דפוס ובין שאינו דומה, ולרבות העתק או שעתוק של פרסום;

כדי למנוע תוצאה בלתי רצויה זו מוצע להוסיף את העבירה לפי תקנה 18(ג) של התקנות האמורות לרשימה שבסעיף 5(ב) לחוק. תקנה זו קובעת כי המשתמש בהיתר יציאה שלא לפי תנאיו יאשם בעבירה שדינה מאסר עד שנה אחת.

ותהאם לתיקון המוצע תורחב הגדרת "פרסום" כדי לכלול גם מוצג שמיעתי; ובדברים שבעל פה, תכלול הגדרת "פרסום" גם הפצה, מכירת והצעה למכירה של דבר העשוי להשמיע מלים או צלילים.

ותהאם לתיקון המוצע תורחב הגדרת "פרסום" כדי לכלול גם מוצג שמיעתי; ובדברים שבעל פה, תכלול הגדרת "פרסום" גם הפצה, מכירת והצעה למכירה של דבר העשוי להשמיע מלים או צלילים.

ותהאם לתיקון המוצע תורחב הגדרת "פרסום" כדי לכלול גם מוצג שמיעתי; ובדברים שבעל פה, תכלול הגדרת "פרסום" גם הפצה, מכירת והצעה למכירה של דבר העשוי להשמיע מלים או צלילים.

(1) בדברים שבעל פה — להשמיע מלים בפה או באמצעים מכניים, בהתקלות

1 ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התש"ס, עמ' 112, עמ' 129.
2 ע"ר התש"ט, תוס' א', עמ' 45.

בסעיף 6(א)(2) לחוק העיקרי, במקום "סעיפים 381(2) או 489" יבוא "סעיף תיקון סעיף 6 (א)(2)".

האמור בסעיף 125 לחוק העיקרי יסומן (א) ואחריו יבוא :

"(ב) מי שנעצר כאמור בסעיף קטן (א) ניתן להחזיקו גם במקום מעצר שקבע שר הבטחון בהודעה ברשומות; ההחזקה תהיה בתנאים שנקבעו בתקנות לפי סעיף 3 לחוק סמכויות שעת-חירום (מעצרים), התשל"ט—1979".

בסעיף 139 לחוק העיקרי, במקום "למלים שיש בהן" יבוא "לדבר שיש בו", ובמקום "לכתיבתו ולפרסומו" יבוא "לעשייתו ולפרסומו".

דברי הפבר

בטרם יובא לפני שופט; לפני מתן צו המעצר או תוך ארבעים ושמונה שעות לאחר נתינתו ישמע הקצין את החשוד.

צרכי חקירה מצריכים לעתים החזקתם של חשודים בעבירה נגד בטחון המדינה. העצורים לפי הסעיף הנזכר נמצאים לא בבית מעצר משטרתי אלא במקום מעצר שבאחריותו של שר הבטחון. מוצע להסדיר ענין זה בחוק ולהבטיח שיחולו עליהם תנאי המעצר שנקבעו בתקנות סמכויות-שעת-חירום (מעצרים) (תנאי החזקה במעצר מינהלי), התשמ"א—1981.

סעיפים בהתאם להרחבת ההגדרות של המונחים 5 עד 7 "פרסום" ו"פרסם" והכללת המימד השמיני עתי בהם, מוצע לתקן את סעיפים 139, 166 ו-168. וזו לשון הסעיפים:

"הגנה בפרסומו של שלוח

139. באישום על פרסום שעשה שלוח למלים שיש בהן לפי הטענה כדי להמריד, תהא זו הגנה טובה לשולח שהפרסום נעשה בלא רשותו, הסכמתו או ידיעתו ולא מהעדד תשומת לב ראויה או זהירות שלו, וכי עשה כל שביכולתו לעזור בגילוי זהותם של האחראים לכתיבתו ולפרסומו".

"הסתה לאיבה כלפי מדינה יידידותית

166. המבקש להסית למעשי איבה נגד ממשלתה של מדינה יידידותית, על ידי נאום במקום ציבורי או התקלות פומבית או על ידי פרסום כתב, דינו — מאסר שלוש שנים".

"היילול כבודם של גדולי מדינת חוץ

168. המפרסם, ללא צידוק או הצדק שהיו מתקבלים במשפט בשל לשון הרע על אדם פרטי, דבר המכחז

סעיף 6 לחוק מסמיך את בתי המשפט וע"פ 3 בישראל לשפוט מי שעבר בחוץ לארץ כירה בשירות הציבור וכלפיו, עבירות שחוד ועבירות כוש וזיוף הפוגעות ברכוש ציבורי. מוצע לתקן סעיף בשניים:

בחוק העונשין (תיקון מס' 12), התש"ם—1980, עקן סעיף 381 וחולק לשני סעיפי משנה. התיקון מוצע יתאים את האיזכור של סעיף 381 למבנהו החדש;

סעיף 489 לחוק קובע לאמור:

"489. מטבע או שטר שהם הילך חוקי בישראל, כל המסרב לקבלם בשווים הנקוב, דינו — מאסר שלוש חדשים".

סעיף זה נכלל ברשימת העבירות שבהן בית המשפט מסמיך לשפוט אף אם העבירה נעברה בחוץ לארץ, כתוצאה מהכללת פרק מ"א לפקודת החוק הפלילי, 1936, בחוק דיני העונשין (עבירות חוץ) [נוסח משולב], התשל"ג—1973. סעיף 489 הוא במקורו ע"פ 370 שבפרק מ"א האמור.

היום ממוקם סעיף זה בפרק י"ג לחוק שכותרתו "עבירות קלות". לאור זאת ולאור מהות העבירה, אין הצדקה להוסיף ולהשאירה בין העבירות המנויות בסעיף 6(א)(2).

סעיף 125 לחוק קובע:

סעיף 4 "125. הפקודה תחול על מעצר של חשוד בעבירה לפי פרק זה, אם המעצר לא נתבקש לפי סעיף 124, ואולם קצין משטרה בכיר רשאי לצוות על מעצרו של אדם החשוד בעבירה לפי סימנים ב' או ד' לתקופה של חמישה עשר ימים,

- תיקון סעיף 166 .6. בסעיף 166 לחוק העיקרי, המלה "כתב" — תימחק.
- תיקון סעיף 168 .7. בסעיף 168 לחוק העיקרי, במקום "דבר המכוון לשמש חומר קריאה, או סימן או מצג חזותי, העלולים להשפיע" יבוא "פרסום העלול להשפיע", ובמקום "ואם הדבר יבוא "ואם הפרסום".
- תיקון סעיף 322 .8. בסעיף 322 לחוק העיקרי, אחרי "צרכי מחייתו" יבוא "ולדאוג לבריאותו".
- תיקון סעיף 323 .9. בסעיף 323 לחוק העיקרי, במקום "מי שעליו כראש משפחה" יבוא "הורה או מי שעליו", ואחרי "צרכי מחייתו" יבוא "ולדאוג לבריאותו".
- תיקון סעיף 337 .10. בסעיף 337 לחוק העיקרי, אחרי "צרכי מחיה" יבוא "או לדאוג לבריאותו".
- תיקון סעיף 382 .11. בסעיף 382 לחוק העיקרי, במקום "381(1) או (3) עד (5)" יבוא "381(א)(1) או (3)".

דברי הסבר

לפיה האחריות היא על ראש המשפחה בלבד. זאת משום שיש שילדים נפגעים בביתם בנסיבות כהן אין אפשרות לקבוע בבירור מי מן המבוגרים שבבית אחראי לכך.

2. להרחיב את חובת המבוגר לדאוג לבריאותו של הילד, במקום ההגבלה הקיימת לסיפוק צרכי המחיה בלבד.

סעיף 322 דן בסוגיה דומה בענין אחריות להסר ישע, ומוצע לתקן גם סעיף זה, וזו לשונו:

"322. מי שעליו האחריות לאדם שמחמת גילו, מחלתו, ליקויו הרוחני, מעצרו או כל סיבה אחרת אינו יכול להפקיע עצמו מאותה אחריות ואינו יכול לספק לעצמו את צרכי חייו — בין שהאחריות מקורה בחוזה או בדין ובין שנוצרה מחמת מעשה כשר או אסור של האחראי — חובה עליו לספק לו את צרכי מחייתו, ויראהו כמי שגרים לתוצאות שבאו על חייו או על בריאותו של האדם מחמת שלא קיים את חובתו האמורה."

11 סעיף תיקון המוצע נדרש כדי להתאים את האיזכור של סעיף 381 למבנתו החדש.

לשמש חומר קריאה, או סימן או מצג חזותי, העלולים להשפיל, לחרף או לחשוף לשגאה או לבוז, מלך, נשיא, שליט, שגריר או אחד מרמי המעלה האחרים של מדינת חוץ, דינו — קנס 1,500 לירות; ואם הדבר עלול או מכוון להפריע את השלום והידידות בין ישראל למדינה אחרת, דינו — מאסר שלוש שנים."

סעיפים 1. סעיף 323 אומר:

8 ע" 10 "323. מי שעליו כראש משפחה האחריות לילד בן ביהו שלא מלאו לו ארבע עשרה שנים — חובה עליו לספק לו את צרכי מחייתו, ויראהו כמי שגרים לתוצאות שבאו על חייו או על בריאותו של הילד מחמת שלא קיים את חובתו האמורה, אף אם אין הילד חסר ישע." זו עבירת עוון לפי סעיף 337 לחוק הקובע לאמור: "337. המפר ללא הצדק כדין את חובתו לספק לפלוגי צרכי מחיה, ומסכן או עלול לסכן בכך את חייו, או פוגע או עלול לפגוע בכך בבריאותו פגיעת קבע, דינו — מאסר שלוש שנים."

מוצע לתקן את סעיף 323 בשניים:

1. להחיל את האחריות על כל אחד מן ההורים ועל מי שאחראי לילד בן ביהו, במקום ההגבלה הקיימת